

Obsah

Kapitola 1: Úvodem: střední třída a její výzkum	5
Kapitola 2: Varieta vymezení střední třídy	9
Ekonomické přístupy	10
Sociologické přístupy	12
Mediální diskurs a politický marketing	15
Kapitola 3: Předválečné a poválečné osudy a výzkum českého středního stavu	20
Kapitola 4: Počátky a vývoj stratifikačního výzkumu v zemích V4	26
Československo	28
Česká a Slovenská republika	30
Polsko	32
Maďarsko	34
Srovnávací výzkum po roce 1990	36
Závěrem	39
Kapitola 5: Společenská transformace a hodnotový obrat v pojetí sociální struktury	42
Přesun společenské hegemonie od dělnické třídy ke střední třídě	43
Středostavovský konsensus a identita střední třídy	46
Kapitola 6: Datové zdroje českého národního a evropského výzkumu o sociální struktuře	52
Velká národní statistická šetření	52
Národní a mezinárodní sociologické výzkumy	55
Národní a mezinárodní výzkumy postojů	57
Kapitola 7: Dynamika stratifikačních dimenzí v zemích V4	60
Samostatní a podnikatelé	61
Vzdělanostní expanze	65
Sektor služeb	68
Majetková nerovnost	78
Závěrem	82
Kapitola 8: Vývoj české střední třídy a sociální struktury v letech 1990–2020	85
Konec komunistického režimu a první empirické výzkumy	85
Ekonomické reformy a sociální struktura	89
Vývoj sociální struktury podle statistických šetření	94
Kapitola 9: Změny v nerovnosti výdělků, příjmů domácností a majetku	102
Data a použité proměnné	105
Jednotlivci: diferenciaci výdělků a její faktory	106
Páry: výběr partnera, zaměstnání a společné výdělky	109

Domácnosti: sdružování příjmů a výsledná nerovnost	113
Diskuse problémů s daty	116
Kapitola 10: Percepce sociální nerovnosti a subjektivní sociální status	
v letech 1992–2019	120
Empirický přístup a jeho datové zdroje	121
Výzkum subjektivní sociální nerovnosti u nás	125
Srovnání percepce nerovnosti se zeměmi V4 a EU	133
Závěrečné poznámky	144
Kapitola 11: Závěrem: střední třída a podpora demokracie	147
Použitá literatura	156
Webové stránky a zdroje použitých výzkumů	172
Shrnutí	173
Seznam tabulek a grafů	179
Zkratky zemí	182
Výtah z oponentských posudků	183
Přehled vydaných publikací v ediční řadě Studie NÚJH 1996–2025	186